

in deželni poslanci in jako mnogobrojno odlično občinstvo. Na kolodvoru so zapeli realci krasen latinsk zbor, v sv. Krištofa cerkvi pevci čitalnični, na grobu pa dijaki genljivo žalostinko »Nad zvezdami« A. Raič počiva v isti raki, kakor njegov strijc Božidar Raič in Fr. Levstik; to rako je kupilo »Pisateljsko društvo«. —

Biblijografija slovenska. Pod tem naslovom hočemo odslej naznanjati vse nove knjige slovenske, ki se pošiljajo uredništvu našemu; o važnejših izmed njih bomo o priliki obširneje poročali:

— Franc Jožef I. cesar avstrijski. V spomin štiridesetletnice Njegove vlade spisal slovenski mladini *Fr. Hubad*, c. kr. gimnazijski profesor. V Ljubljani. Izdala in založila »Družba sv. Cirila in Metoda«. 1888. 8, str. 64. Z 2 podobama. Cena zvezku po 15 kr., vsakih 100 zvezkov stoji 12 gld.

Tak naslov nosi I. zvezek »knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda«, namenjene naši mladini. Dinastiško slovstvo slovensko se pomnožuje častno o sléharni patrijotiški slavnosti. Letošnja štiridesetletnica nam je prinesla v tej stroki že tretji sad. Veselo je gledati pisatelje slovenske tekmujoče, kdo bode sijajneje opisal deci slovenski presvetlega cesarja preblago življenje. Kakó ljubko nam gosp. prof. Hubad slika cesarjevo mladost (str. 11.—24)! S kolikim oduševljenjem nas vodi tja pred cesarski prestol, noseč vladarja, kateremu zastonj iščeš premca po vseh dvorih evropskih. Hubadova knjiga se mi vidi kakor pestra galerija slik; podoba se vrsti za podobo; tu vójne groze opis, tam blagi čin krščanske milosrčnosti — epizoda, druga krasnejša mimo druge; vse pa ozarja zmagonosno, blagodejno solnce avstrijsko — Fran Josip! Istinito, Hubadova knjižica si ohrani trajno vrednost. Naj bi ne bilo šole na Slovenskem, kjer bi se v knjižničnem zapisniku pogrešal »Franc Jožef I. cesar avstrijski«. Rodoljubi, sezite po njem, saj ga je izdala domača firma naša »Družba sv. Cirila in Metoda«!

— Dogodki iz župnije Vranske. Ob 20letnici uvrstitve Vranskega med cesarske trge spisal *Ivan Gabršek*, okrajni tajnik na Vranskem. Založil pisatelj Tiskarna sv. Cirila in Metoda 1888, m. 8, 67 strani. — Tako je naslov knjižici, ki nam po virih župnega in občinskega urada in po nekaterih pomožnih knjigah, zlasti pa Orožnovih spisih opisuje začetek in razvoj Vranskega trga, ondotne fare in šole in župnih podružnic. Poleg tega navaja vse vranske dostojanstvenike (župnike, župane, učitelje itd.) in vse na Vranskem rojene dostojanstvenike ali za ondotni trg znamenite in zaslužne može. Knjižica bode brez dvojbe lepo oživila lokalni patrijotizem in ž njim tudi ljubezen do širje domovine.

Pedagogiški letnik. II. leto. 1888. Uredil *Fran Gabršek* Izdalo in založilo »Pedagogiško društvo« v Krškem. V Ljubljani Natisnil J. R. Milic Stranij 224 in dve litografovani prilogi. Cena za ude »Pedagogiškega društva« po 1 gld., za neude 1 gld. 40 kr. —

Med društvu slovenskimi kaže v novejšem času veliko in živahno delavnost mlado »Pedagogiško društvo« v Krškem. Odlikuje se s pogostnim zborovanjem in z literarnim delovanjem. Letos je celó priredilo »prvo slovensko stalno učilsko razstavo«, o kateri hočemo govoriti o priliki tudi v »Ljubljanskem Zvonu«. Danes nam je oceniti samó II. tečaj »Pedagogiškega letnika«, ki ga je izdalo omenjeno društvo. — Že o prvem letniku smo se bili kaj pohvalno izrazili. Še večjo pohvalo zasluži drugi letnik, ki se odlikuje po jako mnogovrstni, dobro izbrani vsebini. Prvi del knjige obseza šolsko knjigo »Ukoslovje«, knjigo, ki je v prvi vrsti namenjena za rabo na slovenskih učiteljskih, ako bi bili Slovenci takó srečni, da bi še imeli učiteljske, na katerem bi se pedagogika učila

v slovenskem jeziku. To »občno ukoslovje« je sestavil po dr. Jos. Michu *Fran Gabršek*, nadučitelj in predsednik »Pedagogičskemu društvu« v Krškem. Njegovo delo je povse dovršeno. Pri sestavljenji težkega dela mu je bil potrjeni nemški izvirnik le vodilo; ni se držal besede, temveč prosto slovenil ozbiljno tvarino, obsezajočo v prvem delu logiko in v drugem pravo ukoslovje. Pri sestavljenji je ubral najlepše izraze, katere so nam drugi že podali, ali pa se je poslužil kakšnih hrvaških terminov, ali je sam pogodil prav krepak in dobro se glaseč izraz. Delo pač dela čast pisatelju, ki je véšč dobri pisavi in izurjen v spisovanji del pedagogiške vsebine. Kakor je lani vpletel v svoje »Vzgojeslovje« na primernih mestih mične citate iz slovenskega pedagoga Slomška, storil je isto tudi letos pri »Ukoslovji«, dasiravno jih ni imel veliko na razpolaganje. To daje knjigi (»Ukoslovje« izšlo je namreč tudi v posebnih odtiskih, katerim je cena po 80 kr.) domače lice. Kadar pride človek pri takó težavni tvarini do takega mesta, oddahne in odpočije se nekako; kajti vsi drugi nauki so sistematično urejeni in odeti v težkih pojmi, v izrazih, ki so polni abstraktov. Pri takó težkem berilu se mi vidijo Slomškove besede kakor pisane cvetlice na zelenem travniku. Pa če je šolska knjiga še takó izvrstna, kakor sta Gabrškovi knjigi: lani izdano »Vzgojeslovje« in letos izišlo »Ukoslovje«, vender je le malo prijetno berilo. Zato ne bi »Pedagogičskega letnika« tako hvalili, ko bi ne bilo v njem poleg koristnega tudi kaj prijetnega. Takó prijetno berilo je spis g. Ravnikarja: »*Zgodovina slovenskega ljudskega šolstva*«. To je mikalen spis; sestavil ga je večinoma po znanih podatkih, katere je moral poiskati največ le po nemških virih, kajti njegov spis je v tej celoti prvi te vrste v slovenskem jeziku. Jezik je g. Ravnikarju prav uglajen. Stvarnih pomot skoro ni zaslediti. Le nekaj naj popravimo, n. pr. Šimen *Rudmaš* ni bil šolski nadzornik na *Primorskem* (v Trstu je bil le šolski ravnatelj.) O vitezu *Klodiči* je opomniti, da je bil najprej imenovan deželni šolski nadzornikom na *Primorskem*, odkoder je bil (l. 1872/73.) za kratek čas prišel na *Štajersko*. — Za tem spisom prihaja zopet kaj koristen spis iz peresa g. *Bezljaja*: »*O šolskih stavbah*«, ki je tudi prvi tega obsega v slovenščini. Zdelan je po neki nemški knjigi; a je kratek in jedrnat ter ni raztresen takó, kakor so večkrat po nepotrebnem nemške knjige. Spisu je dodal g. *Bezljaj* obilato malih črtežev in slik, katere mu je risal po njegovem navodu in pod nadzorstvom njegovim meščanski učencec *Strnen*. — Četrti spis v letniku obravnava že znanejšo tvarino, govori o *šolarskih* (»šolskih« je menda tiskovna pomota) *knjižnicah*; ta spis je iz peresa vrlega štajerskega učitelja g. *Brezovnika*, ki se zelo prijetno čita, izvzemši malo polemiko, ki jo ima z izdaviteljem »Popotnikovega koledarja«. Iz peresa tega pisatelja je še drug lep spis v tem letniku, namreč »*Šolstvo na Štajerskem v šolskem letu 1886/87*«. Nove vrste spis v slovenščini je zopet članek g. *Bezljaja* z naslovom »*Navod za risanje strojev*«. Hvalevredno je načelo g. *Bezljaja*, da gladi pot večjim spisom tehniške stroke. Ako bi slovenski inženirji take in jednake spise čitali, ali bolje, ako bi se sami lotévali tacih spisov, gotovo bi kmalu došli do slovenskega uradovanja pri stavbinskih uradih. Dalje je v tem letniku članek: »*Pogled na pedagogiško polje l. 1887*«. iz peresa pisca te ocene, ki je spisal še drug kratek sestavek »*O učilih*«. »*Poročilo o prvi slovenski stalni učilski razstavi v Krškem*« bere se kaj lepó; zlasti ocene raznovrstnih pošiljatev so mično sestavljene, četudi le hvalijo raznovrstne v razstavo poslane predmete. Zaključuje pa ta letnik kratko poročilo o marnem delovanji in zborovanji »Pedagogičskega društva«. Človek mora le čestitati temu društvu na trudoljubivem delovanji in lepih uspehih, ki jih že ima pokazati. Želeti je le, da bi društvo dobilo večje podpore. Zato bi svetoval, da priobči odbor v bodočem letniku vse svoje člane, da bomo videli in čislali domoljubne šolske prijatelje, med vrstami pa brali, kdo se še obotavlja z malim doneskom (1 gld. na leto) stopiti v kolobar vrlega »Pedagogičskega društva«.

L.